

REGISTERBLAD**Datum:** 2000-02-07**OMRÅDE AV RIKSINTRESSE FÖR NATURVÅRD I SÖDERMANLANDS LÄN****Identitetsnummer:** NRO 04 032**Områdesnamn:** Sörfjärden**Kommun:** Eskilstuna och Strängnäs**Kartblad:** Topografiska kartan nr 10 H NV**Area:** 3 210 ha, varav 785 ha land och 2 425 ha vatten**Naturgeografisk region:** 24 Östra Svealands sprickdalslandskap**Kust/havsregion:****Regionindelning för sjöar och vattendrag:** Huvudavrinningsområde 61 Norrström**Agrara kulturlandskapsregioner:** Centralbygden, mellanbygden.**Landskapsformer:** Sprickdalslandskap, slätt.**Riksvärde**

Geovetenskap		
	Naturbetesmark	Flora, Fauna
	Äng	Flora, Fauna
Våtmarkskomplex	Vegetationsrikt vatten	Fauna

Värdeomdöme: Grund mälarvik i gammal jordbruksbygd och med vidsträckta vassar. I landskapet finns karaktäristiska De Geermoräner samt en stor rullstensås, som övertvåras fjärden. Strandängar med ängsbruk och bete. En av länets viktigaste fågellokaler med bl.a. änder, gäss, vadare, rördrom, fiskgjuse och brun kärnhök. Lång kontinuitet av undersökningar om fågellivet i fjärden. På Lindön i söder växer ett mycket stort antal träd som är präglade av tidigare lövtäkt och hyser ett rikt insektsliv. Ingår i Länsstyrelsens program för bevarande av odlingslandskapets natur- och kulturmiljövärden (objekt R 1). Ingår i Naturvårdsverkets nationell bevarandeplan för odlingslandskapet (objekt 0484-8). Klass I-område i länsstyrelsens naturvårdsprogram.

Huvudkriterier: A, C, D, E.**Stödskriterier:** Storlek, mångformighet, kontinuitet, representativitet, raritet, säregenhet, nyckellokal

Förutsättningar för bevarande: Fortsatt jordbruk med ängsbruk, lövtäkt och naturvårdsinriktad betesdrift. Restaurering av jordbruksmarken med beaktande av lövskogens naturvärden på Lindön. Riksintressets värde kan påverkas negativt av: täktverksamhet, schaktningar; torrläggning (invallning); upphört eller minskande betesutnyttjande eller ängsbruk, skogsplantering av jordbruksmark, omförande av lövskog till barrskog; tillförsel av näringsämnen och gifter, fritidsbebyggelse.

Säkerställande: Ett område i Sörfjärdens sydvästra del har den 28 juni 1968 avsatts som naturreservat, vilket fått namnet Sörfjärdens naturreservat. Naturreservatet är Natura 2000-objekt. Även Lindön är föreslaget som ett Natura 2 000- objekt samt ytterligare ett område strax norr om gården Fiholm på Sörfjärdens västra sida.

Områdets huvuddrag: Sörfjärden är en grund vik av Mälaren. Inom större delen av viken är djupet mindre än 2,5 meter. Sörfjärden omges i öster och väster av ett flackt slättland och har här låga stränder. I söder begränsas fjärden däremot av en av de stora Mälarförkastningarna som här höjer sig mer än 50 meter över fjärdens yta.

Viken är belägen i en gammal, kulturhistoriskt intressant jordbruksbygd. I det flacka landskapet framträder ett antal ändmoräner samt en större rullstensås, Barvaåsen, som övertvärar fjärdens norra del. Kring Sörfjärden finns stora områden med sötvattenstrandängar och skogsdungar. De största arealerna med sötvattenstrandäng finns längs stranden mellan Fiholm och Kinglöt. Delar av dessa marker sköts som äng medan andra betas. De flesta arter av änder och vadare som finns i länet återfinns i området. Vegetationen domineras av högstarrängar och vass. Strax norr om Fiholm ligger ett ca 25 ha stort ädellövträdsdominerat område med inslag av gran. På de gamla trädens bark växer en rik lavflora. Här har påträffats flera hotade arter som almlav, ekspik, brunskaftad blekspik och klosterlav.

På Lindön i södra delen av fjärden återfinns rester av ett äldre jordbrukslandskap. Där finns åkermark, ängsmark och betesmark, samt över 100 gamla och grova träd, främst lind och ask, med spår av tidigare lövtäkt. Det torde vara få lokaler i landet som inom några tiotals hektar har så hög frekvens av lind som Lindön har. Inslaget av mycket gamla, hamlade lindar gör att även frekvensen av död bark och ved samt stamhåligheter är betydande, vilket är förklaringen till att flera av de sällsynta och hotade lindinsekterna har påträffats på Lindön. Insektslivet och även lavfloran i anknytning till dessa träd är mycket rik. Delar av ön är sedan tidigare granplanterade, men en restaurering av dessa marker har startat. Något definitivt ställningstagande till hur naturvärdena på Lindön skall behållas eller höjas har inte gjorts. Att ön kommer att avsättas som naturreservat är sannolikt, men hur det skall skötas är som sagt ännu inte bestämt.

Av stor betydelse för landskapsbilden och av kulturhistoriskt intresse är de långa, välskötta alléerna som finns på flera ställen i området bl.a. vid Fiholm och Bergshammar.

Sörfjärden utgör en viktig fågellokal med en av landets största populationer av rördrom och brun kärnhök. En kontinuerlig studie av de båda arternas populationsutveckling i fjärden har sedan 1940-talet bedrivits av ornitologer. Rördrommen som då befann sig i området på sin första svenska häckningslokal har därefter ökat och populationen uppgår nu till närmare 30 par.

Anmärkningar: VMI id 10H6B02

Referenser:

VMI, Länsstyrelsen i Södermanlands län.

Björnbom, S., 1983: Beskrivning till jordartskartan Strängnäs NV. – Sveriges geologiska undersökning, ser. Ae nr 60.

Broberg, L. 1971: Rördrommen i Sverige 1969. Vår fågelvärld 1971.

Broberg, L. 1980: Rördrommen i Södermanland 1969-1979. Fåglar i Sörmland 13:41-50

Ljungberg, B och Rudstam, L. 1980: Södermanlands sjöar ur ornitologisk synpunkt. Länsstyrelsen i Södermanland informerar. 1980:7

Holmgren, V. 1982: Naturinventering Sörfjärden. Länsstyrelsen i Södermanland informerar 1982:1

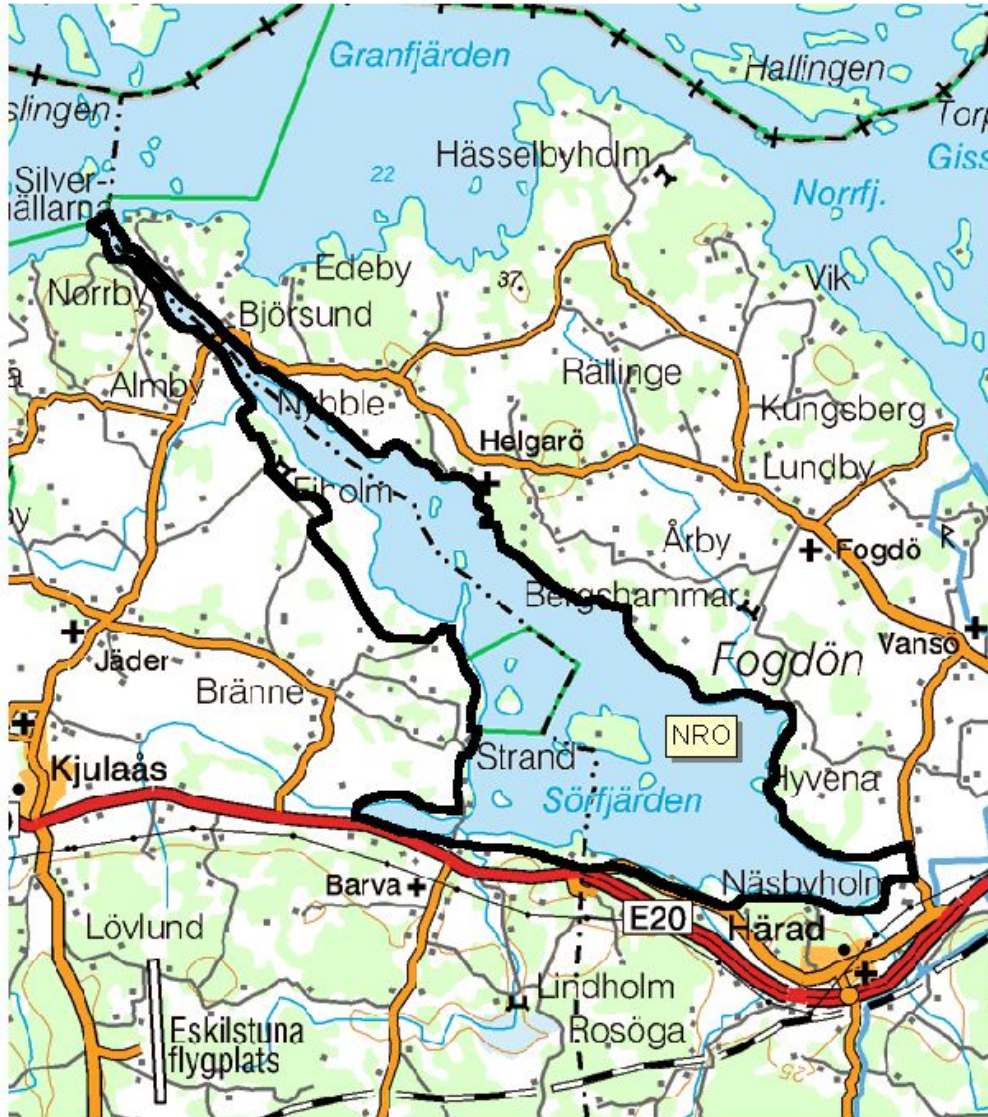
Rydberg, H., Vik, P. 1992: *Ängs- och hagmarker i Södermanlands län*. Länsstyrelsen i Södermanlands län 1992. Nyköping.

Länsstyrelsen i Södermanlands län 1991: *Program för bevarande av natur- och kulturmiljövärden i odlingslandskapet*. Nyköping.

Naturvårdsverket 1996: *Nationell bevarandeplan för odlingslandskapet*. Stockholm.

Område av riksintresse för naturvården enligt 3 kap 6 § miljöbalken;
Naturvårdsverkets beslut 2000-02-07

Riksintressets benämning: **Sörfjärden**
 Identitetsnummer: **NRO 04 032**
 Kommun: **Eskilstuna och Strängnäs**
 Län: **Södermanland**

Riksintressets avgränsning

Skala 1:50 000

Topografiskt kartblad nummer: 10 H NV